

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Ett statligt identitetskort

(Ju2026/01595)

Sammanfattning

Försäkringskassan anser att förslagen kan stärka identitetsförvaltningen och därigenom minskar risken för identitetsmissbruk. Vi är positiva till införandet av ett säkert och brett tillgängligt statligt identitetskort. Vi är även positiva till möjligheten att använda biometriska uppgifter för verifiering i situationer där det finns ett särskilt starkt intresse av en säker verifiering.

Vi anser att körkortets huvudsakliga funktion bör vara att styrka behörigheten att köra fordon och att användningen av körkort som identitetshandling bör begränsas till förmån för säkrare statliga identitetshandlingar.

Försäkringskassan anser att vissa delar av förslaget behöver justeras eller förtydligas för att säkerställa en ändamålsenlig tillämpning för myndigheter som tillhandahåller samhällsviktiga tjänster. Detta gäller särskilt förhållandet mellan skyldigheten att använda tjänster inom auktorisationssystemet för elektronisk identifiering och det föreslagna kravet att erkänna medel för elektronisk identifiering.

3.4 Körkort som identitetshandling

Försäkringskassan anser att körkortets huvudsakliga funktion bör vara att styrka behörigheten att köra fordon och att användningen av körkort som identitetshandling bör begränsas till förmån för säkrare statliga identitetshandlingar.

5.3 Medborgare och vissa utlänningar ska kunna få kortet

Försäkringskassan är positiv till att ett statligt identitetskort utan resefunktion ska kunna utfärdas till personer som efter att ha styrkt sin identitet har tilldelats ett samordningsnummer och numret inte är förklarat vilande. Förslaget kan förbättra möjligheten att på ett tillförlitligt sätt knyta en fysisk person till en styrkt identitet och ett aktivt samordningsnummer. Detta är särskilt betydelsefullt i digitala tjänster, där tillgång till en tillförlitlig e-legitimation är en förutsättning för att den enskilde ska kunna ta tillvarata sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter. På så sätt skapas möjlighet för tidigare utestängda grupper att få tillgång till digitala tjänster som kräver säker identifiering, något som minskar det digitala utanförskapet och riskerna för exempelvis bidragsbrott.

Försäkringskassan vill samtidigt framhålla vikten av att förlitande parter får tillgång till aktuell och tillförlitlig information när förutsättningarna för e-legitimationens giltighet förändras, exempelvis vid spärr eller återkallelse.

6.3 Hur en ansökan om en statlig e-legitimation görs

Försäkringskassan har förståelse för behovet av en tillgänglighetsanpassad ansökningsprocess för personer som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning

inte kan inställa sig personligen. Eftersom bestämmelserna om ansökan om statligt identitetskort föreslås gälla även för ansökan om statlig e-legitimation, anser vi dock att analysen av budförfarandet bör utvecklas utifrån ett säkerhetsperspektiv. Av en sådan analys bör framgå hur en tillräckligt säker grundidentifiering säkerställs när sökanden inte inställer sig personligen, hur identitetsmissbruk motverkas samt hur utlämnande och aktivering av e-legitimationen utformas så att den avsedda tillitsnivån kan upprätthållas.

6.6 Användning av den statliga e-legitimationen

Försäkringskassan vill framhålla vikten av att villkoren för användning av den statliga e-legitimationen utformas med hänsyn till personer som har svårt att självständigt använda digitala tjänster. Det gäller exempelvis barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Åtgärder för att motverka obehörig användning och identitetsmissbruk behöver utformas så att de inte samtidigt försvårar för enskilda som har behov av att få hjälp med, eller företrädas vid, användning av digitala tjänster utan att behöva lämna ut sina personliga autentiseringsuppgifter.

6.7 Krav på att godta verifiering med vissa e-legitimationer

Försäkringskassan ser ett behov av att regeringen tydliggör förhållandet mellan en myndighets skyldighet att använda tjänster för elektronisk identifiering inom ett auktorisationssystem, enligt 3 § förordningen (2023:709) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post, och det föreslagna kravet i 21 § lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post om att erkänna medel för elektronisk identifiering som tillhandahålls inom ett sådant system.

Försäkringskassan har i en framställning till regeringen den 29 maj 2026 (FK 2026/013860) föreslagit att myndigheten ska undantas från skyldigheten att använda tjänster för elektronisk identifiering som tillhandahålls inom auktorisationssystemet. Framställningen grundar sig bland annat på myndighetens behov av rådgivning över kritiska delar av identitets- och åtkomstkedjan, möjligheten att agera skyndsamt vid säkerhetsrisker samt behov av en aktiv och kontinuerlig kontroll av leverantörer.

Skyldigheten att använda tjänster inom auktorisationssystemet och skyldigheten att erkänna medel för elektronisk identifiering är enligt Försäkringskassans mening två separata skyldigheter. Det föreslagna erkännandekravet innebär samtidigt att Försäkringskassan, när förutsättningarna i 21 § är uppfyllda, ska erkänna medel för elektronisk identifiering som tillhandahålls inom auktorisationssystemet för elektronisk identifiering.

Vissa utpekade myndigheter behöver inte använda de tjänster för elektronisk identifiering som tillhandahålls av leverantörer i auktorisationssystemet för elektronisk identifiering. I promemorian föreslås att dessa myndigheter inte heller ska omfattas av erkännandekravet. Det framgår inte närmare vilka överväganden som ligger till grund för denna ordning eller hur de båda undantagen förhåller sig till varandra.

Försäkringskassan anser att regeringen bör tydliggöra vilken betydelse ett undantag från användningsskyldigheten får i förhållande till erkännandekravet och hur erkännandekravet ska fullgöras av en myndighet som inte använder tjänsterna inom auktorisationssystemet.

Försäkringskassan tillhandahåller digitala tjänster där användare kan agera i olika roller. Det bör tydliggöras hur erkännandekravet ska tillämpas när en tjänst endast delvis riktar sig till enskilda eller när samma tjänst används av enskilda och av företrädare för offentliga aktörer.

Mot bakgrund av de problem som Försäkringskassan har lyft i sin framställning bör det även klargöras under vilka förutsättningar som ett undantag från erkännandekravet kan medges och hur en förlitande part ska kunna agera när ett visst medel för elektronisk identifiering eller dess tillhandahållande medför en konkret säkerhetsrisk.

9.9.3 Särskilt om biometriska uppgifter

Försäkringskassan är positiv till möjligheten att använda biometriska uppgifter för verifiering i situationer där det finns ett särskilt starkt intresse av en säker verifiering. En sådan möjlighet kan stärka säkerheten vid elektronisk identifiering och bidra till att motverka identitetsmissbruk. För den enskilde kan en sådan verifiering också bidra till ökad trygghet och tillit till att den egna identiteten inte används av någon obehörig.

För att biometrisk verifiering ska kunna användas på ett rättssäkert och ändamålsenligt sätt behöver de rättsliga, tekniska och säkerhetsmässiga förutsättningarna för behandlingen hos den förlitande parten vara tydliga. Det bör därför framgå i vilka situationer biometrisk verifiering får eller ska användas, vilka uppgifter som får behandlas, för vilket ändamål och med vilket rättsligt stöd. Det bör även framgå vilka säkerhetskrav som ska gälla, hur åtkomst och vidarebehandling ska begränsas och när uppgifterna ska förstöras. Ansvarsfördelningen mellan utfärdande myndighet, den förlitande parten och andra aktörer i den tekniska kedjan bör vara tydlig innan en sådan verifieringsmodell tas i bruk.

11.2 Övergångsperioden för andra identitetskort och e-legitimationer och 11.3 Hur återkallelseärenden ska hanteras

Försäkringskassan konstaterar att statliga e-legitimationer som har utfärdats enligt lagen (2026:1358) om statlig e-legitimation och elektronisk identifiering ska fortsätta gälla till dess att deras giltighetstid löper ut. Under en övergångsperiod kommer därför äldre statliga e-legitimationer att behöva hanteras parallellt med e-legitimationer som utfärdas enligt den föreslagna regleringen. Försäkringskassan behöver ges tillräckliga förutsättningar och tillräcklig framförhållning inför övergångsperioden. Vid framtagande av föreskrifter och andra genomförandeåtgärder bör behovet av att förlitande parter kan hantera äldre och nya statliga e-legitimationer parallellt särskilt beaktas.

12.4 Konsekvenser för det allmänna

Försäkringskassan anser att konsekvensanalysen för berörda statliga myndigheter behöver utvecklas. I promemorian görs bedömningen att förslagen kan medföra vissa mindre kostnader för andra statliga myndigheter och att dessa kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Analysen beaktar dock inte närmare de kostnader som kan uppkomma för myndigheter som berörs av auktorisationssystemet för elektronisk identifiering och det föreslagna erkännandekravet.

Försäkringskassan har i sin framställning till regeringen den 29 maj 2026 beskrivit att en anslutning till auktorisationssystemet kan medföra behov av parallella avtals- och leverantörlösningar, särskild statistikuppdelning, kostnadsuppföljning och ytterligare teknisk anpassning. Försäkringskassan har även framhållit att detta påverkar kostnaderna för utveckling, förvaltning och styrning. Försäkringskassan anser därför att konsekvensanalysen bör kompletteras med en bedömning av de ekonomiska och administrativa konsekvenserna för statliga myndigheter som berörs av den i promemorian föreslagna regleringen, inklusive kostnader som kan följa av teknisk anpassning samt parallella avtals- och leverantörlösningar.

Försäkringskassan har inte några synpunkter på förslagen i övrigt.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Ingrid Utne i närvaro av avdelningschef Peter Haglind och rättslig expert Marcus Lundén, den senare som föredragande.

Ingrid Utne

Marcus Lundén